

DE DROOM

“Het hele complex is eigenlijk een geschenk van de arbeiders. Die hebben het opgebouwd, met bloed, zweet en tranen. Door er nieuwe maatschappelijke en culturele functies in te brengen, geef je het weer terug aan de kinderen en kleinkinderen van die arbeiders.” John Haverdil

Je kunt het een idee noemen, een visie, een plan, een concept. Maar de mensen die het voormalige DRU-terrein hielpen behouden en ontwikkelen, spreken vaak over een droom. De droom om die oude gebouwen, waarin bijna 250 jaar geschiedenis en menselijke inspanning besloten ligt, te behouden voor het nageslacht en een zinvolle nieuwe bestemming te geven.

HOE HET BEGON

Zoals alle dromen heeft ook deze zijn wortels in de werkelijkheid. Rond de eeuwwisseling bestond die werkelijkheid uit een immens industrieterrein in het hart van het Gelderse dorp Ulfst. Bijna tweeënhalve eeuw lang was hier een ijzergieterij en metaalfabriek gevestigd: Diepenbroek en Reigers Ulfst (DRU). De fabriek speelde een centrale rol in de gemeenschap van Ulfst en van de hele Achterhoek. Generaties Achterhoekers werkten bij de DRU en ervoeren de grillige geschiedenis

“Ik houd altijd maar de bouwers van een middeleeuwse kathedraal voor ogen. Die wisten ook echt niet hoe die kerk er na honderd jaar bouwen precies uit zou zien. Toch begonnen ze eraan. En de resultaten houden al eeuwenlang stand.”

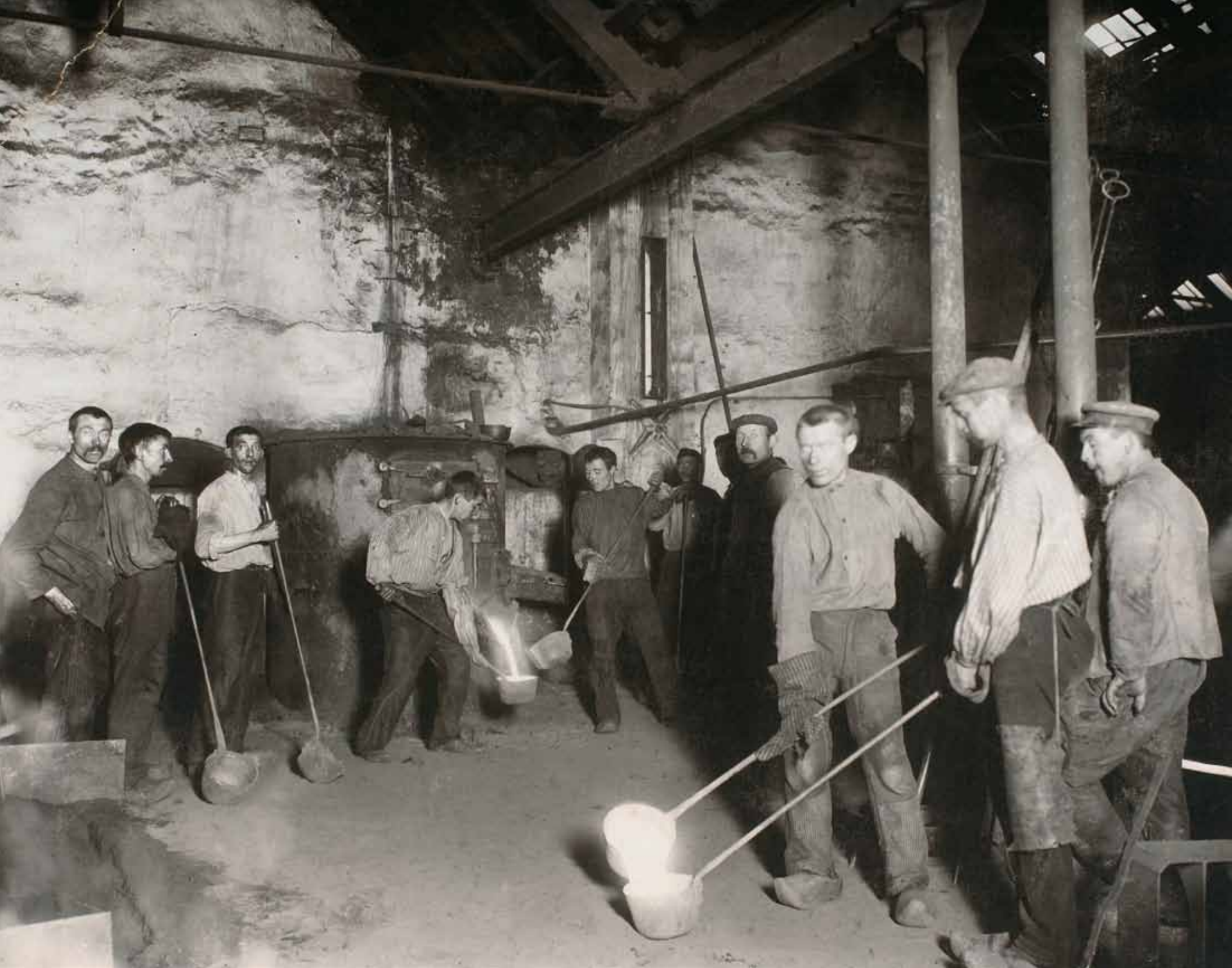
Eus Lionarons

van de fabriek letterlijk aan den lijve. We schrijven eind van de jaren '90 van de twintigste eeuw. IJzer wordt er in Ulfst allang niet meer gegoten. De verschillende bedrijven waaruit de DRU op dat moment bestaat, maken technologisch hoogwaardige producten zoals onderdelen voor de auto-industrie, koeltanks, verwarmings-systemen. De negentiende-eeuwse behuizing knelt aan alle kanten. Bovendien zijn het zware tijden voor de maakindustrie. Productielijnen worden afgestoten of verhuizen naar 'lagelonenlanden'. Eén voor één komen de monumentale fabriekspanden leeg te staan. Wat nu? Afbreken maar? Of langzaam in elkaar laten zakken, het treurige lot van menig oude fabriek? Al meteen als de eerste gebouwen verlaten worden, zijn er mensen die het gevaar van verloedering onderkennen en daar geen genoeg mee nemen. De Oudheidkundige Vereniging Gemeente Gendringen trekt zich het

lot van de lege panden aan en stelt een informele maar effectieve vorm van beheer in. De Vereniging ziet als een van de eersten de historische waarde van de fabriek. Behoud 'om het behoud' is echter niet levensvatbaar. Uiteindelijk zal er een nieuwe bestemming voor het complex gevonden moeten worden.

HET GESCHENK VAN DE ARBEIDERS

Een van de mensen die zich al vanaf het begin intensief bezig hielden met deze vraag, was John Haverdil. Haverdil, met een achtergrond als technisch tekenaar en welzijnswerker, was vanaf de jaren '80 van de vorige eeuw actief in de politiek voor de Partij van de Arbeid. Hij is afkomstig uit Ulfst: zijn vader was een van de arbeiders bij de DRU. Haverdil heeft levendige herinneringen aan het Ulfst van zijn jeugd, waarin DRU nog een grote en vanzelfsprekende rol vervulde. Als de fabriek 's middags uitging, >

Gieters vangen het gesmolten ijzer uit de koepeloven op, 1904.

werden de straten van Ulfthoorn overspoeld met een golf van wel duizend arbeiders op de fiets, gehuld in blauwe overalls, een Grolschfles met koude thee onder de snelbinders. De lagere school waar John op zat, ging vijf minuten eerder uit dan de fabriek, zodat de stromen schoolkinderen en fabrieksarbeiders elkaar niet in de weg zouden zitten.

Haverdil beschrijft de gemengde gevoelens van veel mensen over bedrijf en terrein. "Eigenlijk leefden er in die tijd twee visies. Sommige mensen vonden het wel mooi, die oude gebouwen. Zij zagen het DRU-complex als een parel in het landschap. Anderen, waaronder veel voormalige arbeiders, zagen daar helemaal niets in. Die zeiden: weg met die ouwe rommel!" Hij begrijpt dat heel goed. Veel mensen hadden een dubbel gevoel over de DRU. Aan de ene kant voorzag de fabriek ontelbare gezinnen van een inkomen, en hing het sociale leven in het dorp sterk samen

met de DRU. Aan de andere kant hebben veel oudere werknemers bepaald geen idyllisch beeld van het werk. Haverdil: "Zij herinneren zich slechte arbeidsomstandigheden, vuil en slecht betaald werk, geen enkel carrièreperspectief. En dat was natuurlijk ook zo, het gemiddelde loon in de Achterhoekse ijzerindustrie was tot ver in de twintigste eeuw heel laag." Recenter hebben de reorganisaties en ontslagen in de jaren '80 en '90 veel kwaad bloed gezet.

Maar voor John Haverdil is juist het harde leven van de arbeiders de motor van zijn droom. Hij ziet de geschiedenis als iets wat je moet bewaren, als noodzakelijke bouwsteen voor de toekomst. "Deze fabriek", zegt hij, "is eigenlijk een geschenk van de arbeiders. Die hebben het opgebouwd met bloed, zweet en tranen. En als het er dan eenmaal staat, mag je het niet zomaar afbreken. Je moet het waarderen en respecteren. Door er nieuwe maatschappelijke

en culturele functies in te brengen, geef je het eigenlijk weer terug aan de kinderen en kleinkinderen van die arbeiders." Maar eind jaren '90 werd je niet populair met dergelijke opvattingen. Het hele begrip 'industriële erfgoed' bestond nog niet, leegstaande fabrieken werden gezien als lastige molochs die kostbare bouwgrond bezet hielden. Haverdil en zijn medestanders staken veel energie in het uitdragen van hun droom, en wisten die uiteindelijk op de politieke agenda te krijgen.

DE AANLOOP

Op die agenda leidde de droom een aantal jaren een mager bestaan. Er werd lang en moeizaam over gepraat, "drie stappen vooruit, twee achteruit" in de woorden van Haverdil. De gemeentelijke herindeling in 2005 gaf een nieuwe impuls aan de plannen. John Haverdil was in die tijd fractievoorzitter en lid van Provinciale Staten van

DE LOCATIE
Het DRU-terrein is een van de oudste industriële locaties van ons land. Het beslaat 13,8 hectare en is daarmee ongeveer even groot als de Westergasfabriek in Amsterdam. Er staan 7 fabrieksgebouwen en -complexen op met een grote cultuurhistorische betekenis. Een aantal ervan zijn ontworpen door gerenommeerde architecten, met als belangrijkste namen Gerrit Beltman en zijn zoon Arend. Ook de ligging is bijzonder: het is het enige complex in zijn soort in de Achterhoek, midden in een dorpskern én pal langs de oever van de Oude IJssel. De herontwikkeling van terrein en gebouwen moet van wat inmiddels de ‘Drufabriek’ heet, opnieuw een economische motor maken voor de gemeente Oude IJsselstreek.

Gelderland. Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2005 werd hij wethouder van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Cultuur in de nieuw gevormde gemeente Oude IJsselstreek. Aan zijn wethouderschap verbond hij de voorwaarde dat de plannen voor het DRU-terrein eindelijk gerealiseerd zouden worden. In december 2006 werd het raadsbesluit genomen om de plannen door te voeren, ondanks een gat in de begroting van ruim 3 miljoen euro. In de maanden die volgden op het raadsbesluit werd de financiering verder rond gemaakt. Met een investering van 12,5 miljoen euro werd het gat gedicht en het project in gang gezet. In de aanloop naar de realisatie moesten een aantal hobbels overwonnen worden. Een van de belangrijkste tegenvallers was een andere erfenis uit het verleden. “Tweehonderdvijftig jaar geschiedenis betekende in dit geval ook tweehonderdvijftig jaar milieuvervuiling”, legt Haverdil

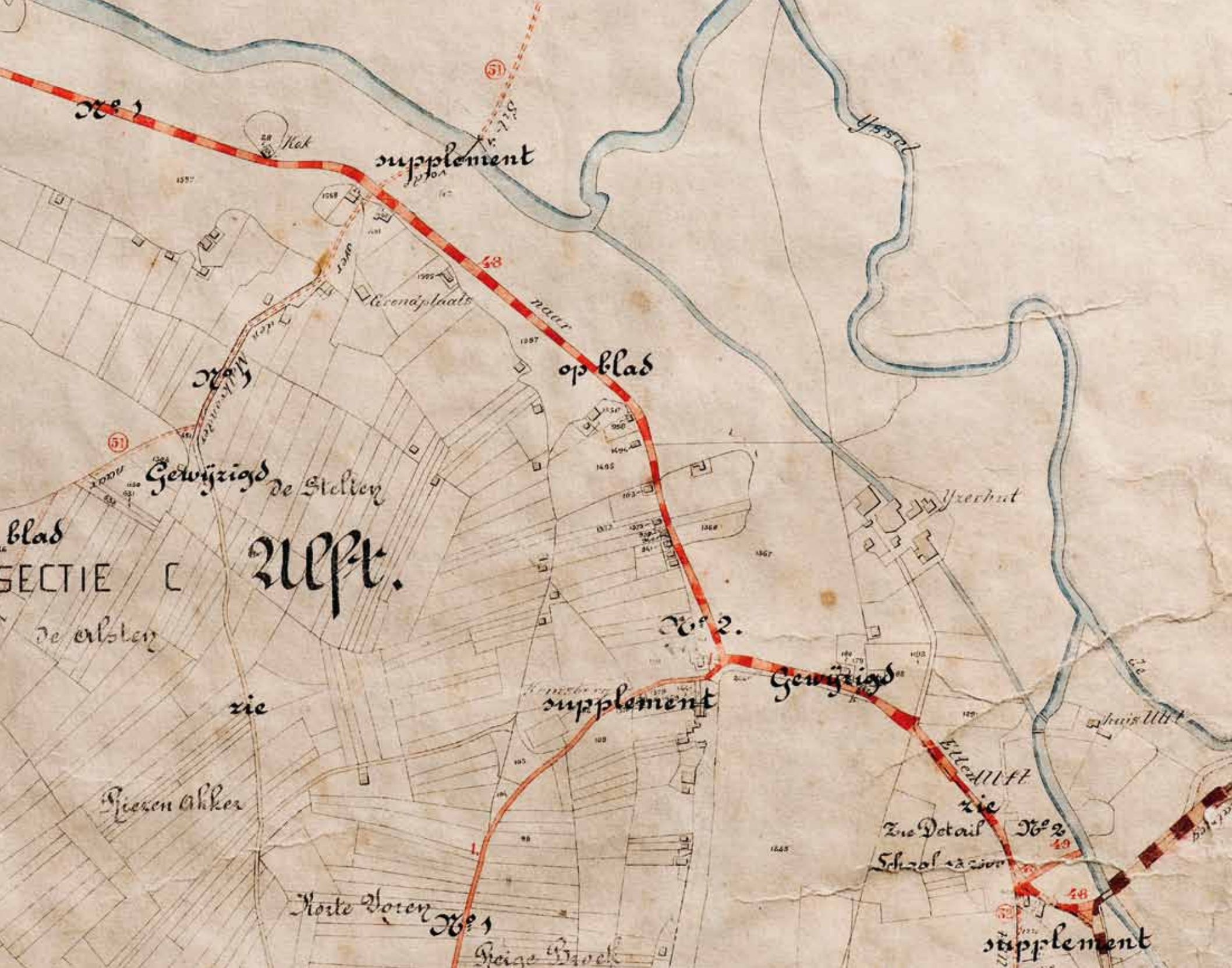
uit. “De bodem onder het complex was zwaar verontreinigd. Die moest eerst helemaal schoongemaakt worden.” De sanering werd uiteindelijk vrijwel volledig betaald door de Provincie Gelderland. Toen moest nog begonnen worden met het eigenlijke plan. Het geld daarvoor werd uit diverse potten bijeen gesprokkeld. “We moeten het hier niet hebben van het grote geld”, zegt Haverdil, “maar vooral van slimme plannen en veel enthousiasme!” Terwijl de herontwikkeling van het DRU-complex steeds concreter werd, leefde er onder ambtenaren en inwoners van de gemeente nog steeds veel weerstand tegen de plannen. Haverdil: “Er was enorm veel scepsis. Wat moet dat met die ouwe zooi? Kan dat wel uit?” Elke zaterdag gaf hij, samen met fractiegenoot Ton Menke, rondleidingen over het terrein en door het Portierscomplex voor wie er maar belangstelling had, om te laten zien wat er gebeurde en om uitleg te geven.

Langzaam maar zeker sloeg het enthousiasme over op steeds meer mensen. Toen het geld er grotendeels was, werd het tijd voor de belangrijke stap naar realisatie van de plannen. Om deze ingewikkelde klus te klaren werd samenwerking gezocht met BOEi, een mede door de overheid ingestelde projectontwikkelingsmaatschappij die zich volledig richt op het herontwikkelen van industrieel erfgoed. Ook werd er een projectleider gezocht die in staat was om het project, met alles wat daarbij kwam kijken, van de grond te krijgen. De voorwaarden waren niet mals: voor de ontwikkeling van het hele DRU-terrein had men ongeveer 6 jaar uitgetrokken, de nieuwe gebruikers van het Portierscomplex moesten medio 2009 in het gebouw kunnen trekken...

>

Overzicht DRU-complex, 2006.

HET VERLEDEN

DE ZEVENTIENDE EN ACHTTIENDE EEUW: IJZER EN WATER

De architectuur van het DRU-complex zoals we die nu kennen, is die van de negentiende en vroeg-twintigste eeuw met zijn imposante bakstenen fabrieksgebouwen. Maar de geschiedenis van het terrein gaat veel verder terug. Op de plek waar nu popbands optreden, raadsleden vergaderen en toeristen de benen strekken, was ooit het middeleeuwse landschap van de Achterhoek. Door een zacht glooiend gebied slingerde zich de Oude IJssel, gevoed door talrijke kleinere beken en riviertjes. De meeste bewoners leidden er een armoedig bestaan. Grote delen van hun bouwland waren schraal; onder een bovenlaag van aarde bevond zich een dikke, harde ondergrond van zogenaamd 'oer', waarop het slecht boeren was.

In de 17e eeuw komt hierin voorzichtig verandering. Het oer bevat namelijk

ijzererts, dat er onder hoge temperaturen uitgesmolten kan worden. Ondernemende lieden beginnen het erts te delven en bouwen in 1689 bij Gaanderen de eerste hoogoven van Nederland. Ruim een halve eeuw later, in 1754, zien de graaf van kasteel Bergh en drie andere notabelen uit de omgeving van Ulft kansen voor een hoogoven aan de Meulenbeek. Aan dit stroompje, een gegraven verbinding tussen twee bochten van de Oude IJssel, bevindt zich al een watermolen. Deze wordt omgebouwd tot ijzermolen. Met het waterrad kunnen de grote blaasbalgen die de oven moeten opstoken, worden aangedreven. Grondstoffen en gegoten producten kunnen, wanneer de waterstanden dat toestaan, over het water aan- en afgevoerd worden. Ulft en andere nabijgelegen dorpjes kunnen de nodige arbeidskrachten leveren. Vanaf 1755 draait hier dan ook de tweede hoogoven en ijzergieterij van ons land.

Van oktober tot april zijn de 'ijzercampagnes'. Dan mag er gestuwd worden en is er voldoende waterkracht om de hoogoven in bedrijf te houden. De dagloners uit Ulft en omgeving vullen in deze stille maanden hun karige inkomsten aan door in de 'ijzerhutte' te werken of houtskool te branden voor het stoken van de oven. Van het ruwijzer dat de oven produceert, worden 'fijnwaren' als potten, pannen en haardplaten gegoten, maar ook veel kanonskogels. Het begin is veelbelovend, maar het blijkt niet makkelijk om de hut rendabel te maken. De samenwerking tussen de eigenaars wil niet goed vlotten, en de hut gaat een aantal keren in andere handen over. Bovendien leidt de watervoorziening voortdurend tot problemen. De eigenaars van de hut willen namelijk met stuwen in de Oude IJssel de waterstand in de Meulenbeek verhogen. Dat levert een sterker verval op, nodig voor de

aandrijving van de molen. Ook blijft de hut zo bereikbaar voor schepen. Maar de grondeigenaars uit de omgeving vrezen overstromingen en verzetten zich sterk. In 1774 wordt de Ulfse ijzerhut gepacht door Bernard Joseph Diepenbrock en zijn neven Theodor Johannes en Bernard Johann Reigers, afkomstig uit Bocholt. De families Diepenbrock en Reigers pakken de onderneming voortvarend aan en langzaam maar zeker begint het bedrijf

tot bloei te komen. Rond 1810 zijn hun erfgenamen volledig eigenaar van de hut. Diepenbrock en Reigers Uift (DRU) wordt een begrip.

Overzicht fabrieksterrein, 1904. In het midden laadloods met tramrails, rechts modelmakerij/schaftlokaal.

DE KIEM VAN HET PORTIERSCOMPLEX
Het gebouw dat nu Portierscomplex genoemd wordt, behoort tot de oudste delen van de fabriek. Al rond 1850 staat er op deze plek, naast de Oude Meulenbeek, een eenvoudige schuur. Aan het einde van de 19e eeuw wordt een deel van de Meulenbeek gedempt, om plaats te maken voor een uitbreiding van het fabrieksterrein. De Oude IJssel

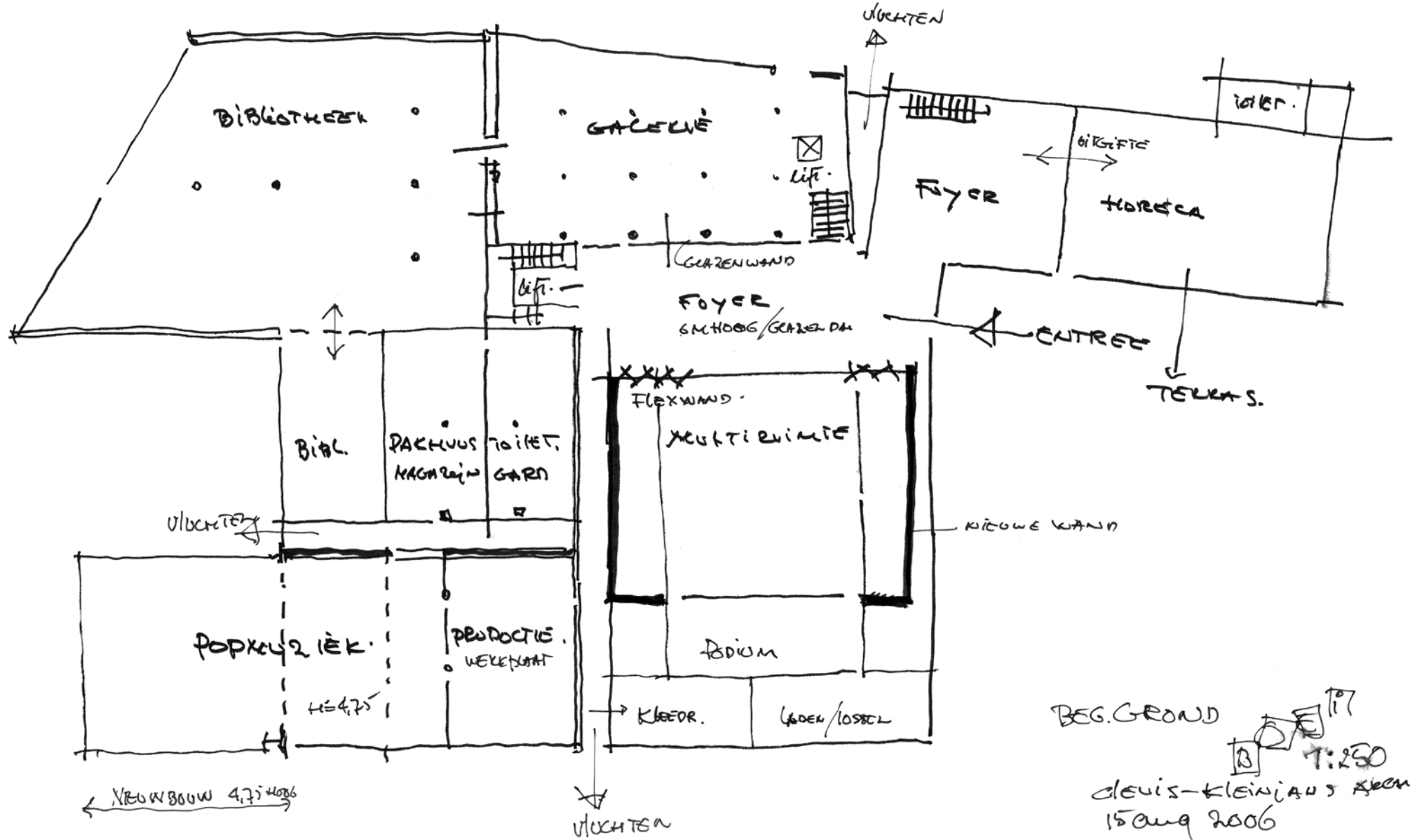
wordt verlegd om het terrein heen. De schuur en een klein bijgebouwtje worden rond 1870 onderdeel van een complex van drie langgerekte gebouwen met zadeldaken en trapgevels. Hierin worden voornamelijk magazijnen en een kantoor ondergebracht. Deze drie gebouwen vormen de kern waaromheen in de loop van de jaren het Portierscomplex zal groeien.

DE NEGENTIENDE EEUW: VAN WATERRAD NAAR STOOMMACHINE

Economische en technische ontwikkelingen in de negentiende eeuw gaan snel. Voortdurend moet de Ulfse ijzerhut zich aanpassen aan veranderende omstandigheden. In de eerste helft van de eeuw lukt dat over het algemeen goed. De hut ontwikkelt zich tot een welvarend bedrijf. In 1853 wordt de eerste stoomketel geïnstalleerd. Het gebruik van stoom maakt de oven minder afhankelijk van waterkracht. Ook wordt er een koepeloven gebouwd, waarin staven ruwijzer (de zogenaamde 'gietelingen') kunnen worden verwerkt. De oude ijzerhut groeit uit tot een echt fabriekscomplex, door uitbreiding met een vormerij, een kachelslijperij en een klein (en vooralsnog weinig succesvol) emailleerfabriekje. Rond 1860 raakt het bedrijf in grote moeilijkheden, vooral door concurrentie van andere gieterijen. Dat verandert pas weer

als er in 1867 een nieuwe Reigerstegel aan het roer komt. Deze Bernard Aloys Reigers wordt ook wel de tweede stichter van de fabriek genoemd. Onder zijn leiding komt het bedrijf tot grote bloei. Hij heeft het tijd mee: de decennia die volgen zijn de hoogtijdagen van het gietijzer. Van wokpannen voor 'De Oost' tot het geraamte voor het Paleis voor Volksvlijt in Amsterdam: de DRU giet het allemaal. Omdat de oerbanken in de omgeving uitgeput raken, gaat de fabriek steeds meer over op ruwijzer van elders als basis voor de producten. Vanaf 1882 wordt er alleen nog maar ingekocht ruwijzer verwerkt. Daarmee is de oude hoogoven overbodig geworden. In 1890 wordt hij afgebroken. In datzelfde jaar krijgt het fabrieksterrein in Uift zijn eigen aftakking van de tramlijn van de Geldersche Stoom Tramweg Maatschappij. Ook wordt de Oude IJssel gekanaliseerd.

De arbeidsomstandigheden in de negentiende-eeuwse fabrieken zijn meestal slecht, en de DRU vormt daarop geen uitzondering. Veel werk in de ijzergieterij moet nog met de hand gedaan worden. Het is zwaar, vuil en gevaarlijk; verwondingen door heet ijzer en metaalsplinters komen nogal eens voor. Rond 1890 werken de arbeiders officieel 10,5 uur per dag, zeven dagen per week. Ze verdienen daarmee gemiddeld zo'n zes gulden per week. Voorheen werkten er soms ook nog zeer jonge kinderen in de fabriek. Daar maakte de Kinderwet van Van Houten in 1874 gelukkig een einde aan. Sindsdien mochten kinderen pas vanaf hun twaalfde jaar aan de slag. Directeur Reigers is niet blind voor de situatie en voert een aantal sociale voorzieningen in, zoals een ziekenfonds en een spaarregeling die werknemers op den duur in staat stelt een eigen huis te kopen. >

EEN VISIE OP HET GEBIED
 In 2000 verscheen de 'Structuurvisie en beeldkwaliteitsplan Ulf en Oude IJssel'. In deze visie, waaraan twee jaar intensief was gewerkt, werd een toekomstbeeld geschetst van het hele gebied rond de toenmalige gemeente Gendringen en de Oude IJssel. Een centraal idee was dat het dorp Ulf, dat tot die tijd vooral 'met de rug naar de Oude IJssel lag', zich meer naar de rivier zou keren. Dat bood kansen voor de ontwikkeling van de gemeente én voor die van de Oude IJssel en haar oevers. Belangrijk onderdeel van de Structuurvisie was dan ook een herontwikkeling van terrein en gebouwen van de DRU.

DE ARCHITECT
 Hij vond het een spannend gebouw toen hij er in 2006 kennis mee maakte. Hoogteverschillen, vreemde hoeken, niets was rechttoe rechtaan. Dat is een gevolg van de lange bouwgeschiedenis. Het zet de zaken ook in perspectief. "Alle gebouwen veranderen in de loop der jaren. Dit gebouw was altijd al een aaneenschakeling van veranderingen. En zo kan het in de toekomst ook weer gaan. Als de basis maar goed is." Voor de toekomstige gebruikers was het vaak wel lastig om door de bestaande situatie heen te kijken. "Mensen zien alleen wat er is. Het was er donker, laag, allemaal hokjes. Het is mooi als je ze dan toch kunt overtuigen van de kwaliteit van die ruimtes, van hoe het eruit zal zien als er muren gesloopt worden en er licht in komt." Hij heeft de oorspronkelijke ruimtes opengemaakt. Alle verschillende gebouwen waaruit het complex bestaat, zijn nu verbonden door daglicht. Je kunt het weer overzien. De architect: "Vroeger waren de afdelingen gescheiden. Mensen liepen niet alsmaar heen en weer, dat was niet nodig. Nu wel. Ik wilde een levendig, open gebouw maken, waar je doorheen kunt dwalen." Uitgangspunt: de historische structuren zoveel mogelijk bewaren en herstellen (alle 'puisten' eraf) en duidelijk laten zien waar je iets nieuws toevoegt. Veel beton, een eigentijds materiaal waarmee je grote overspanningen kunt realiseren. Dat was vooral belangrijk bij de popzaal en theaterzaal. En verder: een heel pragmatisch materiaalgebruik. De architect: "Als ze destijds in de fabriek iets verbouwden of opknapten, moest het degelijk, functioneel en goedkoop. Dat hebben we bij de restauratie proberen vol te houden. Goedkoop tuindersglas in de ramen, schilderen met de grove kwast en de leidingen gewoon in het zicht. Tegenwoordig willen we het vaak te mooi

maken, te nieuw. Je moet wel het gevoel houden van een industrieel gebouw." Grootste uitdagingen: de theaterzaal, de popzaal en de conferentiezaal. Aan pop- en theaterzaal zaten hele hoge technische en geluidseisen vast. Ze bestaan nu uit nieuwe betonnen 'dozen' van prefab platen die van achteren (popzaal) of van bovenaf (theater) tussen de oorspronkelijke gevels zijn geschoven. Geen kolommen, een zelfdragend dak, eigenlijk een volledig 'zwevende' constructie, om het geluid te isoleren van de omgeving. Het lijkt nu logisch, maar het vergde heel veel technisch gepuzzel en veelvuldig overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De conferentiezaal is weer een ander verhaal. De architect: "Die was te laag, daar moest een vloer tussenuit. Maar daar had de Rijksdienst grote moeite mee. Een gat erin was wel acceptabel. Nu is het gat zo groot dat er alleen een rand rondom

is blijven zitten. Het is een hoge, lichte ruimte geworden, maar door die rand is de oude vloer nog steeds beleefbaar. Je kunt je voorstellen hoe het ooit geweest is.” Een belangrijk vraagstuk bij zo’n groot industrieel gebouw is de ‘bouwfysica’: isolatie, ventilatie, verwarming. De architect: “Moet je dit gebouw laten voldoen aan de huidige isolatienormen? Wij vonden van niet. Moderne isolatie in zo’n oud gebouw geeft allerlei spanningen in de constructie. En isolerend glas past niet in een dun gietijzeren kozijn. We kozen voor minimale isolatie. Het gevolg van die keuze: je zult hier wel wat extra moeten stoken. Maar niet de hele dag door. Het is geen woonhuis, veel ruimtes zijn maar een deel van de tijd in gebruik.”

DE BOUWPROJECTLEIDER

Hij liep er al in 1996 rond. Kijken, dromen, fotograferen, hopen dat ze er iets goeds mee zouden doen. Hij herinnert zich dat zich er toen al mensen druk over maakten. “Ze waarschuwden: pas op, het ligt hier aan het randje van Nederland, voor je ’t weet is het gesloopt. Gelukkig werd het complex al snel weer gebruikt en kwam er een beheerder. Dat is echt de redding geweest.” Hij is bouwkundige en bouwhistoricus. Na een tijdje kon hij de bouwgeschiedenis dromen. Dat kwam goed van pas toen hij projectleider voor BOEi werd. “Als er een probleem opduikt, weet je met je ogen dicht hoe die situatie eruit ziet. Je kunt bij wijze van spreken vanuit je auto advies

v.l.n.r.
- Stucwerk in centrale hal, april 2009.
- Fragmenten van oude opschriften op een muur.
- Zicht op zuidmuur bibliotheek, juli 2009.
- Schilderwerk in de bibliotheek; op de voorgrond een oorspronkelijke (verplaatste) liftdeur.

geven. Zonder dat de boel eerst weer een week stilligt.” Een fabriek is altijd gebruikt, beschadigd. Wat moet je daarvan behouden? De bouwprojectleider: “Wij wilden zoveel mogelijk van die oude sporen bewaren en ook laten zien. De muren werden bijvoorbeeld alleen maar afgestoken, dun laagje verf erover zodat je de structuur nog ziet. Wat mij betreft had het zelfs nog wel ruwer gemogen.” Zo’n werkwijze past niet bij wat vakmensen gewend zijn. “Ik zei tegen de aannemer: ik wil de slechtste stukadoor die je hebt. Kreeg ik een hele boze stukadoor op m’n dak: dus ik kan er niks van? Ik heb hem uitgelegd dat ik juist iemand zocht die zich kon inleven in het gebouw, die begreep dat het hier anders moest dan

normaal.” Of neem de luchtverseringskanalen: die lopen niet altijd netjes recht, want dan moesten ze door balken heen die niet doorgezaagd mochten worden. Nu zitten er dus soms vreemde bochten en hoeken in. Zo’n manier van denken is niet vanzelfsprekend. Nieuwe ploegen werden dan ook eerst bijgepraat: wat voor gebouw is dit eigenlijk, wat was de DRU, wat deden ze hier vroeger? Zodat ze anders tegen al die ‘ouwe zooi’ aan gingen kijken. Wat hem is bijgebleven: het respect voor het gebouw en voor elkaar. “De samenwerking onderling was heel goed. Ook tussen de drie aannemers en de onderaannemers. Elke donderdag hadden we het ‘koffierondje’, dan werden de komende

twee weken doorgenomen. Er was bijvoorbeeld iemand die een kraan op het dak nodig had om pijpen omhoog te krijgen. Een ander moest toevallig met dakplaten aan de gang. Dat stemden ze dan op elkaar af, zodat er maar één keer een kraan hoefde te komen. Zoiets lijkt logisch maar dat is het niet, in de bouw.” Het scheelt in kosten en in tijd. En het werkt wel zo prettig. Iedereen moest wel diezelfde instelling hebben, zowel de adviseurs als de aannemers. “Dat lukte helaas niet altijd, waardoor er ook echt wel mensen vertrokken zijn.”

Restauratiewerk aan de keuken, voorheen dokterskamer.

BESTUUR EN ORGANISATIE

De bestuurlijke en organisatorische structuur rond de Drufabriek is min of meer organisch gegroeid. Het informele overleg tussen gemeente Oude IJsselstreek en BOEi werd in 2005 omgezet in een formele structuur rond het Portierscomplex. Er kwamen een stuurgroep, werkgroepen voor specifieke onderdelen en een klankbordgroep waarin een aantal sterk betrokken mensen uit de gelederen van de toekomstige gebruikers zitting hadden.

Het plan dat in december 2006 door de raad was goedgekeurd, was inhoudelijk nog zeer 'prematuur'; veel vragen stonden nog open. Daarom werden al in het voorjaar van 2008, ruim voor de geplande opening, een bestuur benoemd en een directeur aangesteld.

Nu het Portierscomplex is voltooid, wordt de blik weer meer op de rest van het terrein en omgeving gericht. Er zal een nieuwe gebiedsanalyse gemaakt worden om de structuurvisie uit 2000 verder aan te kunnen scherpen.

DE UITVOERDER

Hij kreeg een stapel tekeningen in handen, en werd geacht aan de slag te gaan. "Ik liep hier rond als een kip zonder kop. Het was één onoverzichtelijk doolhof van hokjes en werkplaatsen. Daar word je wel wakker van! Waar sta ik nu eigenlijk, welk bouwdeel is dit? Maar ik leerde snel, als uitvoerder moet je tenslotte wel weten waar je bent." Hij doet het restauratiewerk. Normaal gesproken alleen het casco, de buitenkant. Maar door de samenstelling van het gebouw zat er ook binnenin heel veel buitenkant. Hij is overal in het gebouw aan het werk geweest. Door ervaring heeft hij geleerd wat belangrijk is bij restauratie. "Je moet niet alles voor de voet wegslaan. Ik heb er wel oog voor gekregen als iets moet blijven zitten. Wat anderen oude troep vinden, vind ik hartstikke mooi." Zo'n restauratie is vooral aanpassing.

Het is de bedoeling om nieuwe toevoegingen zo min mogelijk te laten opvallen. De uitvoerder: "Altijd goed om je heen kijken: zoals het daar is, moet het hier ook worden. En alles moet op maat gemaakt worden. Alle ramen zitten er scheef in, dus nieuwe ramen kun je niet gewoon recht maken." Oude bouwsporen en bijzondere elementen werden beschermd zodat ze niet kapot gingen of werden ondergesaust. De uitvoerder: "Wat hier uniek was: drie aannemers op één plek. Normaal hebben die dan oogkleppen op, en is het ieder voor zich. Maar hier heerste een goede sfeer, je hielp elkaar, gaf elkaar advies. Ik heb hier een hartstikke leuke bouw gehad." Hij is trots op de leeszaal. Alle oude balken zaten onder de rommel en kalk. Die hebben de schilders schoongeboend met water, behangplaksel en groene zeep. "In januari, in de vrieskou! Dat was een rotklus. Maar het is wel heel mooi geworden."